

# En granskande rapport om skolan i kommunerna i Stockholms län

Moderaterna i Stockholms stad och län  
1 september 2010

*nya* moderaterna

# Inledning och sammanfattning

I Stockholms län är de flesta kommuner borgerligt styrda, men det finns också ett antal socialdemokratiskt styrda kommuner. Därför erbjuder Stockholms län en bra översikt på skillnaderna i investeringar, men också skillnader i resultat för grundskolan mellan kommuner med olika politisk ledning. I denna rapport har vi studerat ett antal nyckeltal för grundskolan i Stockholms läns kommuner för perioden 2006-2009.

För det första studerar denna rapport de ekonomiska investeringarna kommunerna gör i skolan, och hur dessa används. De totala investeringarna per elev anges, men också endast den del som används till undervisning. För det andra studeras skillnader i pedagogisk kvalitet, mätt som antal lärare med pedagogisk högskoleutbildning och lärartäthet. För det tredje undersöks valfriheten i praktiken när det gäller val av grundskolan. Slutligen studerar den fjärde delen resultaten genom meritvärde, betyg och andel elever som får behörighet till gymnasieskolan. Alla resultat är hämtade från Skolverkets officiella statistik.

Statistiken studeras med avseende på kommunens politiska majoritet, vilket innebär att kommunerna delas in i två grupper: en där Moderaterna är med i den styrande majoriteten (kallad "M med och styr"), och en där Socialdemokraterna är med i den styrande majoriteten (kallad "S med och styr").

De kommuner i Stockholms län där Moderaterna sitter i den styrande majoriteten är:

Danderyd	Norrtälje	Täby
Ekerö	Nykvarn	Upplands-Väsby
Haninge	Salem	Vallentuna
Huddinge	Sollentuna	Vaxholm
Järfälla	Solna	Värmdö
Lidingö	Stockholm	Österåker
Nacka	Tyresö	

De kommuner där Socialdemokraterna sitter i den styrande majoriteten är:

Botkyrka  
Nynäshamn  
Sigtuna  
Sundbyberg  
Södertälje  
Upplands-Bro

Resultaten visar tydligt vad de konkreta resultaten på skolan blir av borgerligt styre i kommunen:

- **Större resurser, bättre resultat.** Resultaten visar att borgerliga kommuner lägger mer pengar på undervisning än socialdemokratiskt styrda. Dessutom är betygen bättre, och valfriheten större. Skillnaderna i ekonomiska satsningar och valfrihet har blivit större under den senaste mandatperioden.

- **Stora investeringar till rätt saker.** Skolan i de socialdemokratiskt styrda kommunerna kostar mera än i de borgerligt styrda, men de borgerligt styrda lägger mer pengar på skolan om man räknar bort lokalkostnaden. Sett till investeringar i själva undervisningen ligger de borgerliga kommunerna långt över de socialdemokratiskt styrda.
- **Större möjligheter med högre betyg.** I de borgerligt styrda kommunerna har betygen stigit, och ligger över riksgenomsnittet. De socialdemokratiskt styrda kommunerna visar på rakt motsatt utveckling, med sjunkande betyg, som ligger under riksgenomsnittet.

## Moderaterna i Stockholm vill:

- **Modernisera skolan i länet.** Många skolor arbetar redan i dag framgångsrikt med ny teknik, som en dator per elev. Men fler måste följa efter, så att skolan hänger med i tiden.
- **Ge eleverna fler lektioner.** Svenska skolor har näst minst undervisning i hela EU, i både grundskolan och gymnasiet. Fler lektioner är nödvändigt för att höja kunskapsnivån, och är också en garant för att den sociala bakgrunden inte ska spela någon roll för kunskapsinhämtningen i skolan.
- **Fritt gymnasieval för alla.** Vi vill införa en garanti som innebär att alla ska kunna söka gymnasiet fritt i hela länet. Som det är i dag kan kommunerna säga nej med hänvisning till ekonomi, eller av rent protektionistiska skäl. Gymnasiet ska finnas till för eleverna, inte för kommunala ekonomer.
- **Visa på goda exempel.** De skolor som ligger i socialt utsatta områden som gör stora förbättringar i resultaten ska belönas och uppmuntras. Därför avsätter vi pengar för de skolor som visar på att de konkret ökat sina elevers livschanser.
- **Låta lärarna plugga.** Lärare har ett av samhällets viktigaste yrken. Därför lägger vi stor vikt vid att lärare ska ha möjlighet att utvecklas kontinuerligt när det gäller kunskap och pedagogisk forskning. Vi vill ha en storsatsning på fortbildning för lärare.

## 1. Mer pengar till undervisning i M-kommuner

Hur mycket pengar som investeras i skolan är förvisso inte en perfekt indikation på kvaliteten på skolan. Men om man tittar lite närmare på hur pengarna används syns intressanta skillnader mellan borgerliga och socialdemokratiskt styrda kommuner.

Kostnad totalt per elev (kr) i den egna grundskolan

	2006	2007	2008	2009	2009-2006	%
<i>M med och styr</i>	75 240	78 181	81 135	82 897	7 657	10,2%
<i>S med och styr</i>	73 819	76 567	79 917	82 953	9 134	12,4%

Vi ser här att de totala investeringarna i skolan per elev har varit något högre i socialdemokratiskt styrda kommuner än i borgerligt styrda, och kostnaderna ligger på nästan

exakt samma nivå. Men om man studerar investeringarna i skolan under mandatperioden utan kostnaderna för lokaler framträder delvis en annan bild:

#### Kostnad totalt exkl lokaler per elev i grundskolan (kr)

	2006	2007	2008	2009	2009-2006	%
<i>M med och styr</i>	59 950	62 451	64 753	67 140	+7 189	+12,0%
<i>S med och styr</i>	60 025	62 100	64 902	66 999	+6 974	+11,6%

De borgerligt styrda kommunerna har gjort större investeringar än de socialdemokratiskt styrda, och investerar också mer i absoluta tal. Det går att vara ännu mera detaljerad och se hur mycket pengar som går till varje elev när det gäller undervisning:

#### Kostnad för undervisning per elev i kommunens grundskolor

	2006	2007	2008	2009	2009-2006	%
<i>M med och styr</i>	37 868	39 406	41 171	42 812	+4 944	+13,1%
<i>S med och styr</i>	37 113	38 672	39 802	41 382	+4 268	+11,5%

Nu framträder intressanta skillnader. De borgerligt styrda kommunerna lägger över 1 400 kronor mer per elev och år mer än socialdemokratiskt styrda kommuner på undervisning. Tillförseln av resurser har också varit tydligt högre i borgerliga kommuner. Borgerliga kommuner verkar vara bättre på att styra resurserna till själva undervisningen, medan vänsterstyrda kommuner går mer till administration och kringverksamhet.

## 2. Högre pedagogisk kvalitet i M-kommuner

Ett sätt att mäta kvaliteten på undervisningen är att se hur stor andel av lärarna som är behöriga, alltså har en pedagogisk högskoleexamen. I Stockholms län som helhet är andelen behöriga lärare lägre än i riket som helhet. Men de borgerligt styrda kommunerna ligger närmare rikssnittet än de socialdemokratiskt styrda. De borgerligt styrda kommunerna ligger dock tydligt över länsnittet i Stockholms län, medan de socialdemokratiskt styrda kommunerna ligger under snittet. Det ger en tydlig indikation på hur de olika kommunerna prioriterar när det gäller pedagogisk kompetens.

#### Andel lärare i grundskolan med pedagogisk högskoleexamen (%)

	lä 05/06	lä 09/10
<i>Samtliga kommuner</i>	86	88
<i>Stockholms län</i>	80	82

<i>M med och styr</i>	80	83
<i>S med och styr</i>	77	79

Lärartäthet är också en vanlig indikator på kvaliteten i skolan, och i Stockholms län är lärartätheten något högre än i landet i stort. Och om man räknar bort de ämnen som inte ingår i läroplanen för de flesta elever, svenska som andraspråk och modersmålsundervisning syns att klyftan är stor mellan borgerligt styrda kommuner, där lärartätheten också ökar över tid, och vänsterkommunerna där lärartätheten har minskat under mandatperioden.

**Antal lärare/100 elever i grundskolan  
exkl modersmål och svenska som  
andraspråk**

	lå 05/06	lå 09/10
<i>Samtliga kommuner</i>	7,8	7,8
<i>Stockholms län</i>	7,4	7,3
<i>M med och styr</i>	7,4	7,3
<i>S med och styr</i>	7,4	7,0

De socialdemokratiskt styrda kommunerna har alltså tydligt minskat lärartätheten från 2006. Som exempel kan nämnas socialdemokratiskt styrda Sundbyberg, där lärartätheten sjunkit mest i hela Stockholms län under mandatperioden, från 7,5 till 6,5 lärare per 100 elever. Intressant nog använder Socialdemokraterna just skolan i Sundbyberg som ett föredöme för hur skolan borde vara, till exempel i radioreklam med Thomas Bodström.

### 3. Mer valfrihet i allianskommuner

Fristående skolor har ökat valfriheten kraftigt för elever och föräldrar. Stockholms län har många fristående skolor, som erbjuder elever och föräldrar möjligheten att välja en skola som passar just dem. Ett mått på hur stor valfriheten är i praktiken är att se hur stor del av alla elever som har valt ett fristående alternativ.

Vi ser att andelen elever som valt ett fristående alternativ har ökat ganska kraftigt sedan 2006. I borgerligt styrda kommuner väljer många fler ett fristående alternativ jämfört med vänsterstyrda kommuner.

**Andel elever (%) i fristående grundskolor**

	2006	2009	Ökning
<i>Samtliga kommuner</i>	8,3	11,1	2,8
<i>Stockholms län</i>	16,1	19,6	3,5

<i>M med och styr</i>	14,9	19,7	4,8
<i>S med och styr</i>	12,4	15,0	2,6

## 4. Högre resultat i allianskommuner

Investeringar i utbildning, behöriga lärare och valfrihet i skolan syftar till att ge eleverna bästa möjliga kunskaper inför ett stimulerande liv och en krävande, internationaliserad arbetsmarknad. Vi vet att skolan kanske är den enskilt viktigaste faktorn för ett samhälle med hög social rörlighet, där också barn från en studieovan bakgrund kan gå vidare till högre studier. Därför är resultaten i skolan oerhört viktiga, både ur ett samhällsperspektiv men framför allt för varje enskild elev.

Ett minimikrav är att alla elever ska ha minst betyget godkänt i alla ämnen i grundskolan. Tyvärr är det inte så i dag. Däremot är det tydligt att kommuner där Moderaterna är med och styr ger bättre verktyg än vänsterstyrda kommuner för att så många som möjligt ska ha minst godkänt i alla ämnen. År 2009 gick drygt åtta av tio elever i borgerligt styrda kommuner ut grundskolan med godkänt i alla ämnen, men bara knappt sju av tio i socialdemokratiskt styrda kommuner. Skillnaden är alltså mer än var tionde elev.

Mönstret går igen i alla upptänkliga sätt att mäta resultaten i grundskolan på. De nationella proven erbjuder ett standardiserat sätt att mäta kunskaper på, och där syns en tydlig korrelation mellan politisk majoritet och resultat. Också det så kallade meritvärdet, alltså betyget som används får att söka in till gymnasiet till, visar samma sak. Borgerligt styre, högre resultat.

### Andel elever som uppnått målen i alla ämnen i grundskolan

	2006	2007	2008	2009	2009-2006
<i>Samtliga kommuner</i>	75,7	75,7	76,1	76,2	+0,5
<i>Stockholms län</i>	74,9	74,4	75,3	76,8	+1,9
<i>M med och styr</i>	77,2	77,5	79,4	81,0	+3,8
<i>S med och styr</i>	72,8	69,2	70,7	69,3	-3,5

### Andel elever som nådde Godkänt-målen i alla nationella prov

	2006	2009	
<i>Samtliga kommuner</i>	85,3	86,7	-0,6
<i>Stockholms län</i>	87,5	87,3	-0,2

<i>M med och styr</i>	88,2	87,9	-0,3
<i>S med och styr</i>	84,2	82,6	-1,5

#### **Meritvärde år 9**

	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2009-2006</b>
<i>Samtliga kommuner</i>	205,3	205,8	207,5	207,4	2,1
<i>Stockholms län</i>	212,5	212,4	216,0	217,5	5,0
<i>M med och styr</i>	213,0	213,2	217,9	220,8	7,8
<i>S med och styr</i>	201,0	198,8	202,2	202,3	1,4

#### **Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan**

	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2009-2006</b>
<i>Samtliga kommuner</i>	89,2	88,7	88,5	88,2	-1,0
<i>Stockholms län</i>	90,1	88,9	88,7	88,9	-1,2
<i>M med och styr</i>	92,5	91,7	91,4	91,7	-0,7
<i>S med och styr</i>	87,6	85,9	85,5	84,1	-3,5